

zdarzeń, albo też ich pisemne wspomnienia, nieraz dopiero spisane po latach. Tak dla przykładu ks. Pius Piętka utrwalił swoje obserwacje, przeżycia wrocławskie id maja 1945 do lutego następnego roku, dopiero z okazji 25-lecia powrotu Ziemi Zachodnich i Północnych do Polski. Tu tkwi tłumaczenie faktu, że ks. Kielbasa pisze „z początkiem lipca 1945 roku urządzono na plebanii kościoła św. Bonifacego pierwszy zjazd księży polskich, pracujących na terenie Ziemi Zachodnich” (s. 15), a ks. Szetelnicki w swej „Parafii św. Bonifacego we Wrocławiu” o tym samym zjeździe, że „celem skoordynowania duszpasterstwa na terenie archidiecezji, w nowych powojennych warunkach, zorganizował on (ks. Kazimierz Lagosz) dnia 26 VII 1945 r. zjazd kapłanów polskich pracujących wtedy na Dolnym Śląsku” (s. 8), opierając się na „Kronice parafii św. Bonifacego we Wrocławiu”. Monograficznie warto by też ująć pracę w tych samych rozmiarach dla innych zgromadzeń i zakonów męskich i żeńskich. Badania w tym kierunku były-by bardzo wskazane i na pewno oddadzą nauce trwałą przysługę.

Ks. Józef Bańka

Katalog dokumentów Archiwum Archidiecezjalnego we Wrocławiu. Cz. 1. Dokumenty oznaczone sygnaturami alfabetycznymi. Opracował bp Wincenty Urban, Rzym Edizioni Hosianum 1970 ss. XII, 653.

Archiwum Archidiecezjalne we Wrocławiu jest jednym z nielicznych zbiorów kościelnych w Polsce, które posiada drukowany katalog rękopisów¹ i podobny katalog dokumentów. Zbiory dyplomatyczne tegoż Archiwum obejmują w zasadzie trzy części, przy czym część pierwsza zbioru oznaczona jest sygnaturami alfabetycznymi i ta stała się przedmiotem publikacji omawianej, oraz część druga obejmująca dokumenty w układzie chronologicznym, a nadto część trzecia, będąca zbiorem regestów dokumentów odnoszących się do miejscowości parafialnych i instytucji kościelnych w dawnej archidiecezji wrocławskiej. *Katalog*, o którym podaję obszerniejszą informację, objął aż 3355 dokumentów pergaminowych i papierowych. Trzeba zaznaczyć, że w pewnych wypadkach brakuje informacji na temat materiału dokumentów (np. nr 1438, 1443, 1447, 3173 *passim*). Nie są to oczywiście wszystkie dokumenty w ścisłym słowa znaczeniu, jak by to sugerował tytuł *Katalogu*. Autor bowiem dość często dołączał do *Katalogu* w formie jednego regestu i numeru kilka dokumentów łącznie (np. nr 319, 3311, 3316, 3319—3324), lub wprost zbiory akt a nie dokumenty (np. 3075, 3154, 3155, 3325), czy też proste informacje bez charakteru do-

¹ Por. Bp W. Urban, *Katalog Archiwum Archidiecezjalnego we Wrocławiu*. Rękopisy, Lublin 1965—1968 (nadb. z Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne, T. 10: 1965 — T. 16: 1968).

kumentu (np. nr 3337—3339). Szkoda, że w dość częstych wypadkach regesty zostały sporządzone bardzo skromnie i skąpo, stąd ich rola informacyjna jest bardzo znikoma (np. nr 128, 140, 147, 150, 160, 167, 184, *passim*). Dokumenty okresu wcześniejszego, zwłaszcza średniowieczne, otrzymały dość dokładny opis; są więc informacje dotyczące języka, materiału, kopii, regestów, publikacji, opracowań i uwagi odnoszące się do poszczególnych dokumentów. Dokumenty okresu nowożytnego nie posiadają takiego opracowania. Treść samych dokumentów jest bardzo bogata i różnorodna. Dotyczy ona spraw kościelnych, majątkowych, administracyjnych, osadniczych, politycznych, kulturalnych itp. Najstarszy z dokumentów to bulla protekcyjna biskupstwa wrocławskiego wydana przez pap. Hadriana IV dnia 23 IV 1155 r., najmłodszy natomiast, to dokument układu między szpitalem Ducha Świętego we Wrocławiu a cechem Waterloo z 3 VIII 1929 r. Pod względem czasowym *Katalog* obejmuje regesty dokumentów: 1 z XII 148 z XIII, 520 z XIV, 981 z XV, 699 z XVI, 464 z XVII, 246 z XVIII, 153 z XIX i 4 z XX wieku, a nadto 43 bez bliższej datacji. Dokumenty XII i XIII stulecia były dotąd wszystkie znane i publikowane z wyjątkiem nr 45 (1251). Więcej dotąd nieopublikowanych dokumentów, według informacji wydawcy, posiadał wiek XIV (np. nr 279—280, 282—299a, 301—332, 334—348, 350—414, *passim*). Język dokumentów jest z reguły łaciński, a w późniejszym okresie również niemiecki. W dość licznych wypadkach wydawca pominął informacje na ten temat (np. nr 2215, 2220, 3233—3251, 3253—3294, 3296—3298, 3300—3319, 3321—3355). *Katalog* spełni swoją rolę jako informator o zasobie dyplomatycznym Archiwum Archidiecezjalnego we Wrocławiu i to decyduje o jego użyteczności i wartości. Niech wolno będzie wyrazić życzenie, by podobne katalogi otrzymały w najbliższych latach pozostałe archiwa diecezjalne w Polsce.

Ks. Bolesław Kumor